

SILOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvezdar**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstrijsko-ugarske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po jeden mesec 1 gld. 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.
 Za oznanila plačuje se od četiristopne pett-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.
 Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Slovenska narodna ekonomija.

I.

Marsikateremu bralcu se bode morda nabralo v posmeh lice, beročemu naslov našim pričujočim člankom in zmajevl bode z glavo meneč: „siva, siva vsa je teorija!“

Odgovarjam mu, preden mu usiljujemo nekaj svojih misilij in kombinacij „sine ira et studio,“ da je istina, da v narodnej ekonomiji v širjem pomenu ni pristojno modrovati takovemu malemu narodu, kot je baš naš slovenski povrh že po rojstvu ubožnemu in brez spekulativnega kapitala, a da ni naposled tako ubožnega človeka na svetu, jednak tudi naroda ne, da bi ne mogel še bolje obubožati ali popolno izginiti iz zgodovine, ako ne rabi ekonomično svojih skromnih duševnih in telesnih močij, ter se ne trudi neprestano povspeti na višje mesto v družbi narodov.

Posebno naš slovenski narod ovira v političnem in duševnem napredku naj bolj; naše materijelno, beraštvo, narodov pavperizem, ki se prostira vedno bolj in bolj, mej tem ko si stavi tuji kapital politične trdnjave v masi našega naroda, katere zlorabi za svoje egoistične namene in prekrije uspešno velik del našega rodoljubnega truda v narodnem oziru.

Rekli smo, da noben človek ni tako reven, da bi ne mogel obubožati še bolj, zdaj še pristavljamo, da je odprta vsakemu pot do blagostanja, ki pozna svoje moči, ki jih ume prosto rabiti samemu sebi in svojim v korist, ki čuti, kako modro ume zlorabiti tuji kapital njegovo ubožnost v lastno korist, in ki zna brzdati posled mnoge svoje strati, ki brez potrebe in v kratkem času uničijo največ potov dolgoleten trud v potu obraza.

Na podlagi teh občno ekonomičnih principov poskušamo dokazati, da naš slovenski narod ni na tako nizkej materialnej stopinji, kot se nam samim

dodzdeva in kakor ga smešijo njegovi politični sovražniki, ter da si more in si bode pridobil tudi v bodočnosti svojo materialno neodvisnost in si ustvaril narodov kapital, ako ne prezre nekaj dosedanjih svojih slabostij, ter se potrudi ustvariti na podlagi svojih, če tudi skromnih močij, narodno ekonomijo.

„Spoznavaj samega sebe!“ Te besede, ki so bleščele v onem klasičnem veku nad narodnim svečiščem v starej Greciji, so danes v času narodnega vprašanja posebno pri nas Slovencih eminentno pomembljive, da tako rekoč temelj, na kateri se opira vse socijalno razmerje.

Radi priznavamo, da je ocena samega sebe že pri posameznem človeku jako težavna in kritična, in da zahteva precej zdrave filozofije; koliko težji je stoprav pri celiem narodu.

In baš v tej srečnej ali goljufnej oceni je uzročena največ potov mila ali nemila osoda celega naroda.

V političnem oziru nam pričuje jasno o resnici navedenega načela najnovejša zgodovina francoskega naroda, v katerej je zapisano z orjaškimi črkami, kako se maščuje slepota v oceni svojih lastnih močij.

Mi Slovenci nemamo dosedaj javne politike na zunaj v ožjem pomenu besede. Naše politično stališče je le defenzivno ali boj za to, kar nam je po božjih in človeškej pravici prisojeno. Zaradi tega je naš glavni nalog skrb za lastno narodno materialno podlago, ki nam omogoči po pridobljenji vseh političnih pravic v njihovej zvezi povzdigniti se do one stopnje narodne svobode v vsakem oziru, ki pristuje vsakemu samostalnemu omikanemu narodu.

Koliko potov se je uže naglašalo in se še nagaša, da žalostno narodovo materialno razmerje najbolj ovira narodno zavest in napredovanje na političnem polju, in da je baš narodna revščina ista jeklena spona, ki nas kuje z nepremagljivimi močmi na boljše situiranega političnega nasprotnika.

Žalibote, poslednje je istina, katere ne prekličejo najbolj napete iluzije in katere ne izbriše tudi največji posamezni mecen. Le blagostan v celiem narodu od najnižje do najvišje družbe je steber, ki kristalizuje tako rekoč kakor čez noč narodno zavest, ter jo ustvari v nepremagljiv, ker vse obsežen političen faktor.

„Arme Leute kochen mit Wasser,“ se glasi nekaj trivialen nemški pregovor, mi pa pristavljam iz našega stališča: Slovenci si moramo ustvariti načelo ekonomijo v narodnem materialnem oziru in tako gospodariti s skromnim svojim kapitalom, da se nam brez dvoma fruktificira in da koristi tega fruktificiranja odtekajo v občen naroden blagor, a ne v žep tujega, našej narodnosti protivnega kapitalista.

Ugovarja se nam: kaj nam pomaga štediti ali racionalno gospodariti z beraškimi groši, kateri nadkriljuje ogromno tuj kapital?

Poslednje ni resnično. Vlada sama je spoznala in se prepričala, da občen narodov pavperizem ne raste toliko zaradi naravnih protivnih uzrokov, kot zaradi slabe ali tako rekoč nikakerne narodne ekonomije.

Na poslednje stališče ali iz poslednjega motiva so ustanevile že pred toliko in toliko leti nekatere tuje države državne ali takozvane poštne hranilnice, ter ponudile priložnost tudi najbolj ubožnemu državljanu fruktificirati celo vsak groš in mu vzbudile idejo ekonomije tudi v največji bedi. Kako srečna je bila ta ideja, nam pričuje dandanes statistika onih državnih hranilnic, kjer je nakopičenega na milijone narodovega tako rekoč po groših nabranega kapitala, ki bi se bil potrošil in izgubil sicer brez koristi in sledu.

Po dolgem čakanji je ustanovila posled tudi naša država c. kr. poštne hranilnice in nanje opozorujemo danes posebno, ker že prvi začetek je pokazal sijajno, koliko premore tudi najbolj ubožni narod in koliko mrtvega kapitala se najde baš v najnižjih družvenih krogih.

LISTEK.

Grobni spomenik dr. Štefanu Kočevarju.

Ko lipe, ki so kdaj se zelenile,
Na zemljo cvetje sipale dišeče,
Podobe vrb žalujk bi zdaj dobole,
Na njih pred solncem kapljice viseče,
Ko bi v solzé se vroče spremenile,
Solzé — znanilke žalosti, nesreče:
Solzā pregrenkih bilo ne bi dosti,
Oznanujočih naših src britkosti.

Slovenija možá je izgubila,
Sirot ubogih dobrega očeta,
Kateremu je vedno v srci klila
Za narodovo srečo misel sveta.
Prezgodnja Te pokriva nam gomila,
Preblaga duša, za vse dobro vneta,
Predrage domovine zvest ljubitelj,
Napredka njenega goreč čestitelj!

Podpornik slavne Vile žirovinske,
Katera nam je sladke pesni pela,
Katera za besede materinske
Nam v hladnih prsih je ljubezen vnela,
Za šege, običaje domovinske
Nam mrzla čuvstva zopet je ogrela.
Ž njo bivaš zdaj zjednjen večno gori,
A tu ž njo sevaš v večne slave zori!

Živel si dolgo, a umrl prerano —
Oh, da bi mogel dalje še živeti!
Življenje ni predolgo temu dano,
Ki dobra dela delal je na sveti.
Imé ne bo mu s truplom pokopano,
Še pozne čase ljudstvu bo v pameti;
Ker dobro delo, kakor solnce sije,
In sebi večne slave venec vije.

Pokojnik dragi! v večnem boš spomini;
Ne bodo Te pozabili rojaki,
Ki z vrednimi ponašajo se čini,
Kot narodnjaki in kot poštenjaki,
Življenja tek žrtvijo domovini,
Svobode stebri čvrsti, stalni, jaki.

Naš rod dolžan je Tebe spoštovati,
Dokler živila bo „slovenska mati“!

Božidar Flegerič.

Junak našega časa.

(Roman M. Lermontova posl. J. P.)

Pečorinov dnevnik.

II.

Knežna Mary.

12. junija.

(Dalje.)

Ona, kakor kaže, ni nič pogrešila Grušnickega.
— Jutri boste prijetno iznenadeni, rekel sem.
— S čim?
— To je skrivnost, — na plesu boste že uganili.

Zvečer sem bil pri kneginji; gostov ni bilo nikogar razen Vere in nekega starca. Jaz sem bil tako veseli volje in pripovedoval sem razne čudovite dogodbe; knežna poslušala je vse te neumnosti tako zaupljivo in pazljivo, da sem se kar čudil. Kam je izginila njena živost, njen koketstvo, njene muhe, njen predzrni obraz, porogljivi smeh, nemirni pogled? ...

Slovenski nared z beraštvom in zaničevanjem pitan doslej po istib, ki so se okoristovali toliko potov s svojimi krvavo prisluženimi groši: spoznavaj svoje moči, otresi se tujstva in podaj novej državnej ustanovi roko.

Zrno do zrna pogača, goldinar do goldinaria blagostanje! Nečemo omenjati natančneje na tem mestu breztevilno dobro novih državnih hranilnic le kot sredstvo, pri katerem naj se pričenja naša narodna ekonomija in si ustvarja polagoma lasten kapital in po njem politično svobodo. Ko pride srečna doba, ko ne bode slovenske hiše in Slovenca brez hranilnične knjige, če tudi še tako majhene, ustanovimo lahko Slovenci lastno denarstveno podvzetje, na katero kažemo s ponosom: My house is my castle!

Liberius.

Politični razgled.

Nastavitev dežele.

V Ljubljani 2. marca.

V budgetnej debati **državne zbornice** govorili so doslej razven Carnerija in Kluna še poslanci Menger, Beer, Mattuš, Hausner in finančni minister Dunajevski. Posebno častni dan je bila za desnico sreda, kar se tiče vnanjega kakor tudi stvarnega uspeha. Kakor Carneri, tako sta tudi levica Beer in Menger mlatila same prazne fraze, povzdigovaje do nebes nedosegljivo slavo in zasluge Nemcev ter zatrjevajo, da bodo poslednji do zadnjega izdih svojega napadali in strmoglavit skušali sistem Tassejev. Matuš govoril je kratko, stvarno in pereče; junak dneva pa je bil poslanec Hausner. V mojsterni dovršeni debati je plaideral za avstrijski državni kredit in potojal napade Nemcev na Čeho ter gorko zavzemajoč se za poslednje odvzel Nemcem do korena vse veselje nad tohi hrupno naglaševanim sporom med Čehi in Poljaki. O govorih poslancev Kluna in Hausnerja bodošo še obširne poročali.

"Zastava" priobčuje ta-le program srbske avtonomne stranke trojedine kraljevine **Hrvatske**: 1. Po srbsko-autonomnej stranki vojeni poslanci store v sabocu samostalno srbsko stranko in svoj lastni politični klub. 2. Najprvo jim bode delovati na to, da se srbsko ime v krajevini spozna za ravnopravno s hrvatskim; da se obrani srbska narodno-crkvena autonomija; da se dosedanja šolska postava takso spremeni, da se omogoči obstanek s postavo jamčenih avtonomnih srbskih šol; da se v državni proračun nastavi primerna svota za vzdržanje srbskih učiteljišč in drugih izobraževališč; da se pri dejelnej vredi ustanovi mesto referenta za srbske kulturne potrebe; da se cirilica pri upravnih oblastnjih in sodnjah vrve stopinje smatra jednakopravno z latinico, v onih krajih in mestih pa, kjer so Srbi v večini, za uradno pisavo. 3. Nadalje imajo poslance delovati na to, da se Krajina zares spoji z materjo-zemljo in postane takoj deležna ustavnih pravic. Zategadelj bodo zahtevali, da se po celej dejeli upelje temeljita reorganizacija vseh sodnih in upravnih uradov po principu decentralizacije, jednakopravnosti in sodelovanja vseh samoupravnih organov. 4. V teritorialnih vprašanjih, posebno glede Dalmacije, bodo nastajali na to, da se kraljevina Dalmacija na podlagi državnega prava in predidočega dogovora z zastopom te kraljevine spoji s kraljevinama

Hrvatsko in Slavonijo. 5. Glede Bosne in Hercegovine zastopali bodo od časa do časa politiko narodne samovolje. 6. V državnopravnih vprašanjih nasproti Ogrske bodo srbski poslanci vedno za razširjenje in utrditev samouprave trojedine kraljevine.

Vnanje države.

V vojnem ministerstvu **srbske kraljevine** deluje se zadnji čas marljivo na nameravanem preustroji srbske vojske. V zvezi s to reformo pričakujejo se razne premembe v osebah visokih vojaških dostenjanstvenikov. Vojaški pridružnik srbskega poslanstva na Dunaju, polkovnik Pantelić, imenovan bude za poveljnika belgrajski trdnjavi; ravno tako pozval se bude v aktivno službo major Velimirović, ki je doslej pridružen srbskemu poslanstvu v Carigradu. Na mesto Pantelića pride na Dunaj polkovnik Čolak-Antič, na mesto Velimirovića pa polkovnik Topalović. — Povodom prve obletnice proglašenja srbske kraljevine, ki se bo slavila v 22. dan februarja (6. marca), pričakuje se mnogo visokih odlikovanj.

Prezident **francoske republike**, Grévy, podpisal je zadnje dni dekrete, s katerimi se končuje organizacija novega francoskega kabineeta. Državnim podtajnikom imenovani so sledeči, in sicer: Margue za notranje posle, Noirot za pravosodje, Durand za javni pouk, Labuze za finance in Bařhaut za javna dela. Margue in Bařhaut sta pristaša Union-e république, Noirot spada k Union i démocratique in Labuze k radikalnej levici; Durand ne pripada sicer nobenej parlamentarnej stranki, po svojem mišljenju pa se pričeva demokratičnej unioni. Margue je bil tudi v Gambettinem ministerstvu državni podtajnik v ministerstvu notranjih zadev, Labuze in Bařhaut pa sta bila v Duclercovem ministerstvu. Ob jednem se je lotilo bogočastno področje od notranjega ministerstva in se spojilo s finančnim. — V Parizu se govoril, da nameravajo orleanski princi v kratkem obdržati rodbinski sovet v gradu Eu v Normandiji. Vojvode Aumale-ski, Nemoours-ski, Alençon-ski in Penthièvre-ski in pa princ de Joinville sešli se bodo pri grofu Pariškem, ter ondi posvetovali se o svojem bodočem postopanju; dotični sklep imel se bode predložiti tudi grofu Chambordu v potrjenje. Grof Pariški je baje pooblaščen, da deluje v imenu svojega brata vojvode Chartres-skega, o katerem se govoril, da hoče ustopiti v rusko službo in se podati v centralno Azijo.

Spanjska zbornica poslancev bavila se je v sredo z anarhistnim gibanjem po Andaluziji. Tam se namreč nahaja dobro organizovana, takozvana "družba črne roke", ki ima nečloveški nomen popoliti in uničiti vse, kar je pride pod roke, da je pravi strah ondotnih prebivalcev. V zbornici torej je interpeloval Candan vlado glede te andaluzijske družbe, ki hoče zatreti imetje in načuvati delavce proti gospodarjem. Candan prosil je vlado, da naj bi z vso strogostjo postopala proti tem zločincem. Minister notranjih poslov je povedal, da so tudi prefekti po Andaluziji prosili vlado za naprave v obrambo poljedelskega prebivalstva proti tem toljam anarhistov. Sedaj se pa slednji že pridno za pirajo in so baje ječe v Cadixu in Xeresu tako napolnjene, da ne morejo vzprejeti nobenega ujetnika več.

Dopisi.

Iz Rudolfovega 28. februarja. [Izviren dop.] V nedeljo 25. t. m. napravila je tukajšnja na-

škorjni so mu škripali; v levej roki je držal rujave rokovice in kopo, z desno pa je vedno gladiil lase. Na obrazu brala se mu je zadovoljnost in ob jednem tudi neka nezaupnost. Smejal bi se bil njegev prazničnej vnanosti in ponosnej hoji, ko bi se bil to kolikaj ujemalo z mojimi nameni.

Vrgel je kopo in rokovice na mizo, stopil pred zrcalo ter začel popravljati svojo obleko, velik črn robec molel mu je za pol pacu izpod visokega ovratnika, a to zdelo se mu je še premalo in izvlekel ga je do ušes; to je bilo pa težavno delo, kajti ovratnik bil je jako ozek in trd — kar zatekel mu je obraz.

— Ti si, kakor pravijo, zelo lažil za mojo knežno poslednje dni? rekel je precej hladno in ni me pogledal.

— Kje pa hočemo mi neumneži piti čaj! odgovil sem mu, ponavlja znano frazo iz jedne najboljših Puškinovih povestij.

— Kaj, ali mi dobro stoji uniforma? ... oh, prokleti žid! kako me reže pod ramama ... ali ne maš kake dišave?

— Kaj pa misliš, vsaj že tako dišiš po rožnej pomadi.

rodna Čitalnica igro „V Ljubljano jo dajmo“, katera se je v splošno zadovoljnost poslušalcev predstavljala.

G. L. K. — kot oče Gašpar — je bil prvkrat na deskah, katere svet pomenijo; ponašal se je v tej težki in nevhaležni partijski svojej nalogi primerno, samo želeti bi, da se v prihodnje na šepetalca malo manj zanaša.

Gospč. Jela K. — njegova žena Rotija — bila je prav na svojem mestu in akoravno je ta moč tudi še mlada na polju Talije, vendar se ji mora priznati, da se je tudi ona v svoji dolgi, težki ulogi vrlo obnašala in pravo, skrbno slovensko mater predstavljala.

G. J. Č. — Mirko — je kot ljubimec skoro že osivel, zato je pa tudi svojo reč izvrstno izvršil.

Gospa H. S. — Nežika — kakor tudi g. A. V. — Pavle — sta pouzročila velik smeh, kajti prva kot bogoboječa in pobožna dekle, drugi pa vesel vinški bratec — blapec sta se dobro strinjala in igrala, posebno pa Nežika vrlo dobro.

Gospodč. W. R. — Marica — je tudi prvkrat nastopila. Že iz njenega veselega in pogumnega obnašanja razvidelo se je, da bo, akoravno „novinka“, dobro izvršila svojo nalogu, ali ona je še bolje na pravila, kakor smo pričakovali, ona ni samo govorila, temveč kar je govorila, je tudi njen srce občutilo in to se je bilo na obrazu. Kako je le Mirkota težko čakala, kako se mu je dobrikala in vesela bila, ko je bil pri njej in kaka tuga se je lotila, ko oče ni dovolil, da bi bil nje mož!

Ob kratkem le to omenim, da mora naša Čitalnica na gospe in gospodične diletantinje ponosna biti, kajti one se v vsaki ulogi vedo obračati in one so jedine, katere imajo pogum v Novem Mestu, kjer je toliko hudih jezikov, Čitalnici v korist sodelovati. Svetovati pa moram nekaterim zastopnicam lepega spola, ki so že večja gledališča n. pr. v Ljubljani obiskovale, naj pomislijo, da v Novem Mestu nastopajo le diletantje, kateri neso nikdar še večjega odra videli in da na tako malem odru, kakor ga ima Čitalnica, ni mogoče bolje igrati, da tedaj drugikrat pri obiskovanji gledališčih predstav svoj „ironični smeh“ doma pustē, kajti tu ni mesto, da bi se osobno sovraštvo na tak način pojavljalo.

Lahko je kritikovati, težko pa igrati, posebno ako si morajo igralci — kakor tu — vse sami prisrbeti.

Našim vrlim gospem in gospodičinam pa navdušeno kličem: Le brez strahu tako naprej na poti slovenske Talije — pokažite, da ste vredne biti zvane — hčere slovenskega naroda. Da se kmalo vidimo!

Pogreb dr. Štefana Kočevarja.

(Dalje.)

V jedrnatem in krepkem govoru je dr. Zarnik naslikal pokojnikovo življenje, delovanje in trud za povzdigo narodnih koristij, očetovsko skrb, s katero je vedno in radovoljno komurkoli dajal dobre svete.

— Nič ne de. Daj sem ...

— Polil je pol steklenice za zavratni robec, v robec za nos, in v rokave.

— Ali boš plesal? vprašal me je.

— Ne mislim.

— Bojim se, da bom moral plesati s knežno mazurko — a ne znam skoro figure.

— Ali si jo že povabil na mazurko?

— Ne še ...

— Le glej, da te ne prehitel ...

— Vsaj res! rekel je in udaril se po čelu. Z Bogom ... grem jo čakat na peron. Uzel je kapo in odšel.

Čez pol ure odpravil sem se tudi jaz. Na ulici bilo je temno in prazno, okrog hiše, kjer bo ples, zbiral se je narod; okna so bila razsvitljena in veter donašal mi je glasove vojaške godbe na uho. Šel sem počasi; bil sem žalosten ... „Mar je“, misil sem, „moj jedini poklic na zemlji — razdirati tuje nade? Od kar živim in delujem, porabljala me je usoda za rešitev tujih dram, kakor bi brez mene nikdo ne mogel umreti in nikdo obupati! Jaz sem neobhodna oseba petega djanja; nehoté sem že toli-

Vera zapazila je vse to in na njenem upalem obrazu videla se je globoka žalost; sedela je v temi pri oknu v mehkem, širokem naslonjači ... smilila se mi je.

Potem sem povedal vso dramatično zgodbo na jinega znanstva, najine ljubezni — to se ve, da sem jo prikril z izmišljenimi imeni.

Tako živo naslikal sem svojo rahločutnost, svoj nemir, svoje radosti, opisal sem v tako ugodnem svetu njen značaj, njen obnašanje, da mi je morala odpustiti vse moje koketstvo s knežno, ko bi tudi ne hotela.

Ustala je, sedla k nam in zopet postala vesela ... in še le ob dveh po noči smo se spomnili, da je priporočal doktor vleči se spat ob jednjstih.

13. junija.

Pol ure pred plesom prišel je k meni Grušnicki v polnej častniškej uniformi. K tretjemu gumbu bila je prvezana bronasta verižica, na njej visela je lornjeta. Suknja, nenavadno široka, gubančila se je na hrbtnu, bilo je kakor bi imel Amorove peruti;

Nesko še zaceljene britke rane, koje nam je usekala izguba dveh veljakov slovenskih, dr. Bleiweisa in Jurčiča, in že — tako je dejal g. govornik — moramo izročiti črnej zemlji zopet zvesto dušo. Ni bilo in ne bode ga boljšega, blažjega, zvestejšega moža, kakor je bil umrli dr. Kočevar. Slovenci imajo staro navado, da se ob prostih urah zbirajo pod košato lipo, da se pogovore, posvetujejo in tešjo, da rešujejo tam važne svoje zadeve. Pokojni bil je podoben lipi. Pod to žlahtno drevo je marsikateri prihitel in prejel je dobri svet, kakoršnega si je želet, dobil je tudi pomoč. Pokojni si ni izbral časa ali ure, vedno in neumorno je donašal trpečemu človeštvu podporo, pomoč. Zatorej si je pridobil povsodi občno in neomejeno spoštovanje. On je v viharnih časih trdno, neomahljivo stal pod zastavo naroda, boril se je z besedo in peresom, in kjer koli je bilo kako narodno podjetje, tam je bil najti mej prvimi podporniki in delatci tudi dr. Štefan Kočevar. Kaj je on storil za narod slovenski, to ve naroč sam, to pa tudi vedo sosedne države. Kar je storil za slavjanski napredok sploh, to bode zlatimi črkami zabeleženo v knjigi zgodbe naše in večni spomin ter hvaležnost ne bode nikdar izginila.

Po govoru dr. Zarnika je govoril na gomili v imenu Hrvatov g. dr. Folnegović. Naprosil smo tega gospoda, da nam obris govora dospoji, kajti njegove milo glaseče se besede v hrvaščini zaslужijo, da se jih svetu objavi v istem jeziku, v katerem so bile govornjene. Nadejamo se, da g. Folnegović blagovoljno ustreže našej zelji, zato hočemo njegov govor naknadno objaviti.

Toliko le rečemo, da nijedno oko ni ostalo suho, ko sta dr. Folnegović in dr. Zarnik tako živobojno slikala prejepo življenje ranjkega.

Naj nam bode dovoljeno navesti še nadpise, koje smo čitali na vencnih trakovih; večinoma trobojni, črnih in belih:

1. Vrlemu buditelju naroda slovenskega — ljubljanski Sokol. 2. Sokol hrvatski — buditelju naroda. 3. Čitalnica možirska — iskrenemu domoljubu. 4. Starosti štajerskih Slovencev — pevski zbor ljubljanski. 5. Čitalnica ljubljanska — voditelju naroda. 6. Matice slovenske — svojemu ustanovniku. 7. Matica hrvatska — staromu Ilircu. 8. Svojemu ustanovitelju — „Slovenski Narod“. 9. Trg Mozirje — častnemu tržanu. 10. Posojilnica v Celju. 11. Svojemu častnemu občanu — občina Št. Jur na j. ž. 12. Svojemu častnemu tržanu — občina Vranjska. 13. Trg Gornji Grad — nepozabljivemu narodnjaku. 14. Seinem verdienstvollen Mitgliede — der Cillier Aerzte-Verein. 15. Čitalnica mariborska — starosti slovenskih domoljubov. 16. Blagemu očetu — slovenski dijaki. 17. Preblagemu domoljubu — slovenski deželnini poslanci. 18. Preblagemu narodnjaku — v spominu Brazlovčani. 19. Občina Rečica — blagemu roduoljubu. 20. Vrlemu domoljubu — Trg Ljubno. 21. Gornjogradski okraj — hrabremu bojevniku. 22. Narodna Čitalnica v Celji — svojemu očetu. 25. Zbor lječnikov Hr-

vatske in Slavonije — svomu začastnemu članu. 24 Landwirthschaftliche Filiale Cilli — in tiefster Ehrfurcht. 25. Svojemu podporniku — Savinjski Sokol. 26. Handelskrankenverein — Laibach. 27. Der Central - Ausschuss der k. k. steierm. Landwirtschaftsgesellschaft — dem langjährigen verdienstvollen Mitgliede der Gesellschaft. 28. Občina Griže. 29. Požarna brama — v Žalcu. 30. Velezaluzemenu Slovencu — domoljubi brežkega okraja. 31. Dr. Vošnjak — zvestemu prijatelju. 32. Žalujoči sorodniki — iz Središča. 33. Ljubljencu naroda — Žalski trg 34. Svojemu prijatelju — rodbina Bleiweis-Trsteniški. 35. Voditelju in starosti Štajerskih Slovencev — društvo „Elinost“ v Trstu. 36. Svojemu preljubljenemu očetu — otroci. Dem vielgeliebten Vater — die Kinder. 37. Svojemu vjernemu drugu — Zagrebački Ilirci. 38. Najstarejšemu prijatelju — Anton Žuža. 39. Die Beamten der Bezirkshauptmannschaft Cilli. 40. Neustrašljivemu buditelju slovenskega Naroda — „Triglav“ v Gradcu. 41. Otčinskomu prijatelju — dr. Josip Fon. 42. Nepozabljivemu prijatelju — Dominkuševa rodbina. 43. Dem besten Leiter — J. Nunčić. 44. Nepozabljivemu — rodbina Širca. 45. A. u. L. Sermage — aus Dankbarkeit. 46. Obitelj Lipold — svomu izkušenomu prijatelju. 47. Svojemu blagemu dobrotniku — katoliško podporno društvo v Celji. 48. Rodbina Vošnjakova.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— (Tako velja!) Kakor poroča „Slovenski Gospodar“ posal je pred nekoliko dnevi centralni odbor kmetijske družbe štajerske celi kup izvodov „Kmetskega prijatelja“ poddržnici v Trbovlje. A to je člane poddržnice po pravici razsrdilo, in izjavili so, da takoj izstopijo, ako se to še kdaj ponovi. Mi bi se pa usojali staviti še vprašanje, po katerem §. svojih pravil je kmetijska družba štajerska oziroma centralni odbor opravičen, kolportirati politične liste, osobito po take, ki sejejo razper in razdraženost med narodom?

— (—!!!—) Okrajnega glavarja v Mariboru, gospoda Paviča pl. Pfauenthala, ki je premeščen kot dvorni svetovalec v Zader, nasledoval bode sedanji okrajni glavar v Radgoni, baron Hein, trd Nemec, slovenščine popolnem nezmožen. Nemci in nemškutarji v Mariboru vriskajo od veselja, mi pa...

— (S. Gregorčičeve pesni v nemškem prevodu.) „Slavische Rundschau“, priloga dunajske Reformi, objavila je zopet v 7. številki od 15. februarja sledeče pesni S. Gregorčiča v nemškem prevodu: „Mojo srčno kri škopite“, „Njegani“, „Pozabljenum“, „Moč ljubljni“. Prevel jih je g. Ig. Kaš (I. K. Wienfried). V 8. številki istega časnika, ki je izšel 22. februarja nahajajo se zopet tri od istega I. K. Wienfrieda, pesni so tele: „Zaostali ptič“, „V mraku“, „Na bregu“. — Urišila se je pri tem neljuba neprilika, da se je konec

— Zakaj danes ne marate poslušati tega, kar je vam nedavno in tako često bilo povoljno? ...

— Zato, ker ne ljubim ponavljanja, odgovorila je in se posmehljala.

— Oh, kako sem se zmotil. Mislil sem si neumnež, da mi ta uniforma daje pravico upati... A bolje bi bilo, da bi bil ostal v tem zaničevanem vojaškem plašči, kateremu se imam morda zahvaliti, da ste se zanimivali vi za me...

— Res, vam je ta prosti vojaški plašč dosti bolje stal...

To minuto stopil sem jaz k njej in se jej poklonil; polila jo je rudečica in rekla mi je hitro:

— Kaj ne, gospod Pečorin, da se je sivi plašč dosti boljši podajal Grušnickemu?

— Jaz nesem vaših mislij, odgovoril sem: — v častniškej uniformi je mnogo mlajši.

Grušnickemu bilo je to že preveč: kakor vsak deček bil bi rad star; on je mislil, da globoki sledovi strasti zamenujejo na njegovem obrazu sledi starosti. Pogledal me je jezno, udaril z nogo ob tla in odšel.

— Priznajte, rekел sem knežni, dasi je jako

pesni „Pozabljenum“ zamenjal s koncem pesni „Na bregu“.

— (Iz pred sodišča.) Obravnava zaradi razrušenja nove cerkve v Bohinjski Bistrici trajala je danes do 2. uri popoludne. Razsodba objavila se bode danes ob 6. uri zvečer.

— (O morilcah žandarja Lengarja,) katere je obsodilo porotno sodišče na smrt, popraviti nam je, ker se občinstvo tolikan zanima za stvar, da zadeva še ni prišla v kabinetno pisarno. G. dr. Zarnik je kot zagovornik Bezljaja učil 19. t. m. ničnost proti razsodbi ljubljanske porotne sodnije. Proti ničnosti bode v prvi vrsti ugovarjati imelo nalog c. kr. državno pravdništvo ljubljansko in potem pride vsa stvar pred najvišjem sodiščem v obravnavo. Še le potem, ako jo najvišje sodišče odobri, predložila se bode razsodba na smrt presvetemu cesarju, da jo potrdi ali ne.

— (Odbor pevskega zabora) ljubljanske Čitalnice vabi društvenike k zborovanju, ki se bo vršilo v soboto ob 8. uri zvečer v navadnih prostorih.

Razrušenje nove cerkve v Bohinjski Bistrici.

V Ljubljani 1. marca.

V včerajšnjem listu naznali smo pričetek obravnave v tej zadevi, imena zatožencev, ki se imajo zagovarjati zaradi pregreška proti varnosti življenja po §. 335 kaz. zak. in imena sodnikov. Opomniti nam je, da je sedanji vodja c. kr. deželne sodnije g. dr. Kapretz skrbel zato, da se ni v sodnijski dvorani nabrala, kakor navadno, vsa sodrga ljubljanskega prebivalstva in razni potepuh, ki nemajo drugega posla, in da je bil „kriminal-doktorjem“ ustrop zbranjen, tako, da se je zbraljako odlično občinstvo, kar popolnem in hvaležno odoberavamo.

Iz jako obširnega zatožnega spisa objavimo sledeče:

Leta in leta se je že mislilo na zidanje nove župnijske cerkve v Bohinjski Bistrici, in delale so se potrebne priprave. Meseca maja 1878. l. pričelo se je zidati. Ustanovil se je v ta namen stavbeni odsek, na katerega čelo stopil je tamošnji župnik g. Mesar. Le-ta objavil je 25. maja 1878, c. kr. okrajnemu glavarstvu v Radovljici, da se je zidanje pričelo in to z opazko, da se bode zidanje izvršilo, ne da bi kak javni zaklad za stroške stavbe kaj donašati imel. C. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici velelo je 28. maja 1878, naj se mu naznani voditelj stavbe, in 4. junija 1878 odgovorilo je župništvo v Bohinjski Bistrici, da je voditelj stavbe zidarski Mojster Andrej Bevk.

Uradno potrijenega stavbenega načrta takrat ni bilo, pač pa sta bila dva privatna načrta, katerih jednega je narisal svak Bevk, neki Ambrožič, in kateri se je odlikoval s tem, da ne bi bilo treba peze zvonika naslanjati na zidane stebre, nego, da je zvonik stal na kamnenih stebrih. Po tem načrtu,

smešen, vendar zdel se je vam nedavno jako interesantan ... v sivem plašči namreč? ...

Grušnicki zastedorval je knežno ves večer, plesal je z njo, ali pa njej naproti, gledal jo je, da bi jo bil kmalu predrl z očmi, vzdihoval, nadlegoval jo s prošnjami in očitanji.

Tega nesem pričakoval od ... od tebe, rekel je, prišedši k meni in prijemši me za roko.

— Česa?

— Ti boš tedaj plesal z njo mazurko? vprašal me je z žalostnim glasom. — Ona mi je povedala.

No kaj pa je potem? ali je to taka pregreška?

— Se ve da ... Kaj tacega ne bil bi pričakoval od take koketke ... A se bom že maščeval za to.

— Jezi se na svoj plašč, ali pa na uniformo, kaj se znašale nad menoj? Kaj mora ona zato, če jej nesi všeč?

— Zakaj mi je pa dajala nade?

— Žakaj si se pa nadejal? Lahko si želimo in dvorjanimo komu — a čemu upati?

(Dalej prih.)

krat igral rolo izdajalca in rablja. Kakšen namen jma z menoj usoda? ... ali me je odločila za to, da skrbim za snov pisateljem meščanskih tragedij in družinskih romanov — ali pa pisateljem povestij „Bibljoteki dlja Čtenija“ ... Čemu to premišljam? ... Koliko jih je že sanjarilo, da bodo umrli kakor Aleksander Veliki ali lord Byron, a vendar so ustali celo življenje titularni svetniki! ...“

Prišedši v sobano zamešal sem se mej moške in začel svoja opazovanja. Grušnicki je stal pri knežni, in jej kako goreče nekaj pripovedoval; ona ga je le razmišljeno poslušala, gledala je okrog, položila svojo pahljačo pred usta; videlo se je, da jej je dolgčas, njene oči iskale so nekoga; splazil sem se po prstih za nju, da bi poslušal njijin pogovor.

— Vi me mučite, knežna! rekel je Grušnicki: — strašno ste se premenili, od kar vas nesem videl.

— Vi ste se tudi premenili, odgovorila je ona, obrnivši vanj bistri pogled, v katerem on ni umel čitati tajnega posmeha.

— Jaz se spremenil? To biti ne more! Kdor je videl vas jedenkrat, nosi vedno v srci vašo podobo.

— Prenehajte ...

da so kamneni stebri stali drug na drugem, se je tudi zidalo in to je prouzročilo nesrečo, pri katerej je bilo ubitih sedem osob, mej njimi gospod kaplan Jerala, teško ranjenih pa štiri.

C. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici poročalo je v tej zadevi c. kr. deželnej vladi, in ko je ta pozvedela o stvari, izjavila je z odlokom z dne 17. junija 1878, da je vse dosedanje zidanje protipostavno, da imajo politične oblasti vso zidanje nadzirati, da se imajo načrti stavbe in stroškov predložiti deželnej vladi, in da se ima razpisati konkurenčna dražba, da se pri istej določi, koliko bode stroškov za zidanje. C. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici je zahtevalo, naj se dopošlejo stavbeni načrti, kar se je zgodilo. Dopolnjeni načrti spoznali so se za slabe, nerabiljive in pozvalo se je župništvo v Bohinjski Bistrici, naj predloži boljše, popravljene načrte. Ob jednem pa je c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici, ko je prosil Andrej Bevk, naj se mu prizna obrt stavbenega mojstra, k čemur so mu manjkale vse potrebne postavne predpisane dolžnosti, odredilo, da se ima zidanje nove cerkvi ustaviti, zagroživši, ako se ne izvrši ta ukaz, da bode treba plačati 50 gld. globe.

Dne 29. junija 1878. naznanilo je županstvo v Bohinjski Bistrici, da je c. kr. inženir Konrad Grim v Kranji prevzel vodstvo in nadzorstvo stavbe nove cerkve, kar Grim z lastnoročno podpisano ulogo na c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici naznanja. Dne 26. julija predložilo je županstvo od g. Grima za zidanje cerkve izdelani načrt. Dne 13. avgusta 1878. bila je konkurenčna obravnava, in pri tej se je dočelo, da se bode zidanje nove cerkve zvršilo le z prostovoljnimi darovi in da nema niti patron, niti sploh kak javni zaklad, prikladati k troškom za zidanje cerkve.

Dne 8. septembra 1878. uročilo je c. kr. radovljško okrajno glavarstvo popolni stavbeni načrt c. kr. deželnej vladi, katera je istega odobrila z odlokom z dne 8. decembra 1879. z nekaterimi pridržki, o katerih bodemo že še govorili. A mej tem časom nadaljevala se je stavba cerkve pod vodstvom c. kr. inženirja g. Grima, kateri je podpiral in izdelal stavbeni načrt, uročen c. kr. deželnej vladi.

Kako je bilo to vodstvo, kako daleč je segalo, kolikokrat je Grim stavbo ogledal, tega preiskavanja neso mogla natanko določiti. To pa je gotovo, da je c. kr. inženir Grim, kot vrhovni vodja, bil zadnjikrat 3. avgusta 1879. pri stavbi cerkve, in da so bili takrat že kamneni stebri izdelani in pripravljeni, da se postavijo. Da so se stebri rabili za podstavo zvonika, to je bilo preziranje vlad predloženega načrta in tudi glavni ali jedini uzrok, kakor to izjavljajo zaslišani znanstveni izvedenci, da se je novo zidana cerkev podrla.

Zakaj so se namestu po načrtu c. kr. inženirja nasvetovanih zidanih stebrov stavili kamneni stebri, o tem so izpovedanja dotičnih zatožencev in priči jaka različna. To pa je gotovo in dognano, da so župnik Mesar, Andrej Bevk, posebno pa kamnosek Ažman, bili tako zavzeti zato, da se zvrši stavba s kamnenimi stebri in da so bili v tem vprašanju mejsebojno po polnem sporazumi.

Gosp. župnik Mesar in Bevk trdita, da je bil inženir Grim, vsaj molče pritrjevaloč, tudi zadovoljen, da se postavijo kamneni stebri, kajti Grim ni, ko je bil zadnjikrat na lici mesta in ko ga je gosp. župnik Mesar naročito opozoril na pred cerkvijo ležeče stebre ter mu povedal kak namen imajo, ničesa rekel, ni pregledal stebrov in sploh ničesar opazil, da se postavijo in se tako predrugači predloženi čretež. Inženir Grim to po polnem resnično trditev sicer zanikava in naglaša, da se je napram župniku Mesarju izjavil, da ne more nikakeršnej prenarediti stavbenega načrta pritrdiriti, katero izpovedbo závrača gosp. župnik Mesar odločno, pritrjava je pa priča 14letni sin inženirja Grima.

Kakor izpovedavajo priče, postavila se je prva vrsta stebrov v cerkvi meseca septembra 1879. in misliti se mora, da se je druga vrsta stebrov postavila, ko se je l. 1880. zidanje nadaljevalo. Mej temi odločnimi odredbami stavbenega vodstva do-

godili so se važni dogodki, ki uplivajo na to, kako se sodijo pozneje.

(Dalje prih.)

Zahvala.

O petindvajsetletnici svojega službovanja v Ljubljani in o petintridesetletnici svojega učiteljevanja v obče so mi moji tovariši in prijatelji, moji slavni predniki, slovenski učitelji in učiteljice sploh in razna učiteljska društva kazali toliko ljubezni in naklonjenosti, katere bi se nikdar ne bil nadejal. Vem, da vsa tolika odlikovanja ne veljajo samo meni, marveč vzvišeni stvari, kateri sem vedno želel zvesto služiti. Toikanji nepričakovane radosti ves presunjen objavljam tu vsem svojim slavnim častiteljem in ljubezljivim prijateljem svojo najpresrečnejšo zahvalo za toliko slavno častitanje.

V Ljubljani, dne 1. marca 1883.

Andrej Praprotnik.

Meteorologično poročilo.

(Pregled čez mesec januarij.)

Barometer: Srednje stanje barometrovo je bilo v pretečenem mesecu zelo visoko, in sploh za 6°1 mm. nad normalom; znašalo je namreč 742°01 mm. in je bilo 27krat nad-, le 1krat pa podnormalno. Najvišje srednje stanje, za 14.02 mm. nad normalno, je imel 21. februarij; najnižje, za 7°48 mm. pod normalno, 1. februarij; razloček med maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj znašal 21°50 mm. Tudi stanje sploh je bilo 79krat nad-, le 5krat pa podnormalno, in sicer najvišje, za 14°13 mm. nad normalno, 21. februarja zjutraj; najnižje, za 8°4 mm. pod normalom, 1. februarja zjutraj; razloček med maksimum in minimum sploh je tedaj znašal 22°97 mm. Največji razloček v stanji jednega dne, za 4°16 mm., je imel 27. februarij; najmanjši, za 0°16 mm. 8. februarij.

Thermometer: Srednja temperatura pretečenega meseca je znašala + 2°3° C., to je za 25° C. nad normalom, in je bila 24krat nadnormalna, 1krat normalna, 3krat pa podnormalna. Najvišja, za 7°8 C. nad normalom, je bila srednja temperatura 26. februarja; najnižja, za 2°3° C. pod normalom, 19. februarija; razloček med maksimum in minimum srednjega stanja je tedaj znašal 10.1° C. Tudi temperatura sploh je bila 65krat nadnormalna, 1krat normalna, 19krat pa podnormalna, in sicer najvišja, za 13°8 C., nad normalom, 23. februarija; podnoladne; najnižja, za 4°6 C. pod normalom, 20. februarija zjutraj; razloček med maksimum in minimum sploh je znašal tedaj 18°4 C. Največji razloček v stanji jednega dne, za 14°4 C., je imel 23., najmanjši, za 0°8 C., 9. februarij.

Vetrovi so bili v februariji nekoliko močnejši, kot v januarju, sploh so bili pa razun severa in juga zastopani vsi in sicer največkrat, 27krat, "vzhod", 12krat "burja", 12krat "zahod"; 10krat "jugozahod", po 8krat "jugovzhod" in "brezvjetrie", 4krat "gorenjec".

Webo je bilo vkljub visocemu stanju barometrovemu le 18krat "popolnoma jasno", 4krat "deloma jasno", 62krat pa "oblačno".

Vreme je bilo z ozirom na število deževnih, oziroma sneženih dñij ugodno, z ozirom na množico pale mokrine zelo ugodno; mesec je imel namreč 7 deževnih, oziroma sneženih dñij, z 41°10 mm. mokrine.

Dunajska borza

dné 2. marca.

Papirna renta	78	gld.	40	kr.
Srebrna renta	78	"	60	"
Zlata renta	97	"	50	"
5% marčna renta	93	"	20	"
Akcije narodne banke	826	"	—	"
Kreditne akcije	318	"	50	"
London	119	"	75	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	48½	"
C. kr. cekini	5	"	64	"
Nemške marke	58	"	50	"
4% državne srečke iz l. 1854	250	gld.	118	"
Državne srečke iz l. 1864.	100	"	—	"
4% avstr. zlata renta, davka prosta . . .	97	"	50	"
Ogrska zlata renta 6%	119	"	90	"
" papirna renta 5%	89	"	55	"
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	87	"	45	"
Dunava reg. srečke 5%	103	"	—	"
	100	gld.	115	"

Tujci:

Pri Slovu: Stein z Dunaja. — Jasche iz Pulja. — Žn. danšč iz Kranja. — Aussee iz Kriškega. — Witzemann, Warner z Dunaja. — Pri Maliti: Müntz z Dunaja. — Plendl iz Gradea. — Beer iz Wörbla. — Skutecky iz Brna. — Barrach z Dunaja. — Weber iz Štegljaka. — Pri bavarškem dvoru: Simonič z Gorenjskega. — Vav-

Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi .	116	"	75	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	98	"	75	"
Pri. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	"	75	"
Kreditne srečke	100	gld.	171	"
Rudolfove srečke	10	"	20	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	"	123	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	225	"	50	"

Zahvala.

Ker mi ni mogoče povsodi osebno, se zahvalim po tem potu vsem onim, ki so mi meje bolezni in pri smrti moje nepozabljene hčerke

JUSTINE

skazovali so tako razne načine sočutje svoje; posebno čest. gospicam, ki so jo spremljevale in jej svetile na zadnjaj poti, gg. pevecem za lepo na grobico in darilem krasnih vencev; — vsem vukup še jedenkrat: Srčna hvala!

V Škofje Luki, dné 25. februarja 1883.

(128)

Matija Kump.

Zahvala.

Društvo "Leseverein" v Kamniku je podpisanej poznej straži darovalo znesek 119 gld. 40 kr.

Za veliki dar izreka se javna zahvala.

Prostovoljna požarna straža,

Kamnik, v 26. dan februarja 1883.

(136)

Močnik, l. r., poveljnikov namestnik.

St. Rupertska občina na Dolenjskem išče tajnika, (119-3)

ki je zmožen slovenčine in nemčine, z letno plačo 160 gld.

JOSIP KOKALJ,

barvar v Kropi (z. p. Podnart),

se priporoča (130-1)

za barvanje vsakeršnega blaga

v raznih bojah, za prodajalnice in za domačo rabo, ter izdeluje najsolidnejše in po najnižjih cenah, prodaja tudi razno barvano blago, zlasti platno stanovitno višnjeve barve.

Hiša,

pripravna za vsako kupčijo, s peterimi sobami, z vsemi potrebnimi shrambami, z dvema kletima, z vsem gospodarskim poslopjem, z zemljiščem in gozdom vred, se zaradi družinskih užrokov proda. Natančneje se izvē: L. S., Nova Vas pri Rakeku. (114-3)

najjem

se odda na 3 do 6 let proti ugodnim pogojim takozvana Štuler-jeva prodajalica s skladiščem, kletjo in dvema sobama v Mozirskem trgu na spodnjem Stajerskem. — Več se izvē pri lastnici M. Štuler v Mozirji do konca marca t. l. (123-2)

Umetne (574-52)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celulojdu brez bolečin.

Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega mostu, v I. nadstropji.

Ustanovljenje 1858.

Na dunajskoj svetovnej razstavi l. 1873. odlikovano z medalijo za napredok in v Linci s sreberno medalijo l. 1875.

Kraj za naročevanje vezenine od zlata in cerkvenih paramentov.

Prečastitej duhovščini!

Š